

Statenmededeling

Onderwerp

Duurzame Polder. Rol van de provincie.

Datum

25 mei 2021

Documentnummer

4862378

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

- Het besluit van GS om de samenwerking met de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch voort te zetten en in de Duurzame Polder grootschalige windmolenparken en zonnevelden te realiseren, met in achtneming van de volgende besluiten.
- Het besluit ervoor te kiezen dat de regie van de planvorming en de besluitvorming bij de gemeenten ligt.
- Het voornemen van GS om de verwachte toekomstige provinciale bevoegdheid met betrekking tot de realisatie van windturbines in de Duurzame Polder in het kader van de Elektriciteitswet over te dragen aan de gemeenten.
- Het besluit van GS om, gekoppeld aan het overdragen van de bevoegdheid, een bestuursovereenkomst over de vernieuwde samenwerking af te sluiten met de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Aanleiding

Vanaf 2017 werken de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch en de provincie Noord-Brabant samen om de mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie te verkennen in de Lithse en Geffense, Rosmalense en Nulandse Polder (aangeduid als 'Duurzame Polder'). Aanleiding hiervoor waren meerdere initiatieven voor het opwekken van hernieuwbare energie, waaronder twee grote initiatieven voor windparken. Naast de initiatieven waren ook de kenmerkende waarden en de samenhang in het gebied reden voor de drie partners om de samenwerking te starten.

Op 10 juli 2020 zijn het "Eindrapport Verkenning Duurzame Polder: Mogelijkheden voor grootschalige windmolenparken en zonnevelden" en bijbehorende raadsvoorstellen door gemeenten en provincie openbaar gemaakt. De voorstellen bestonden uit de aanwijzing van de Duurzame Polder voor het grootschalig opwekken van duurzame energie met windmolens en zonnevelden en daarbij te kiezen voor een integrale gebiedsontwikkeling.

Dat betekent dat ook waarden en functies als wonen, gezondheid, landbouw, natuur, water, cultuurhistorie en recreatie meegenomen worden in de planvorming.

GS hebben op 7 juli 2020 besloten dat de provincie pas een besluit neemt over haar rol in het vervolgproces na besluitvorming in de gemeenteraden van de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch. Hierover bent u via een [Memo Gedeputeerde](#) op 10 juli 2020 geïnformeerd.

Beide gemeenteraden hebben inmiddels een positief besluit genomen over de Duurzame Polder. Hierbij hebben de gemeenteraden aanvullende randvoorwaarden en kaders vastgesteld, ten opzichte van de voorstellen die op grond van de verkenning door de 3 partijen was voorbereid.

Datum

25 mei 2021

Documentnummer

4862378

Bevoegdheid

Bij het Rijk liggen twee aanvragen voor windparken van meer dan 100 MW in de Duurzame Polder. Het Rijk is bevoegd daarover een besluit te nemen.

De door de gemeenten vastgestelde kaders houden onder meer in dat de hoeveelheid op te wekken energie lager is dan 100 MW per gemeente/initiatief en dat betekent dat niet het Rijk maar Gedeputeerde Staten op grond van de Elektriciteitswet bevoegd zijn om op aanvragen voor de windparken te beslissen. Het Rijk heeft aangegeven dat zij de aanvragers dringend zal verzoeken de aanvragen in te trekken of aan te passen, op basis van de genomen raadsbesluiten. Doen aanvragers dat niet, dan is het Rijk voornemens de aanvragen te weigeren.

Besluitvorming over de rol van de provincie in de planvorming voor de Duurzame Polder is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten.

Samenwerking met gemeenten bij de planvorming

De provincie en de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch willen:

- de samenwerking voor de Duurzame Polder voortzetten;
- in de Geffense, Lithse, Nulandse en Rosmalense polder (de Duurzame Polder) het grootschalig opwekken van duurzame energie met windmolens en zonnevelden mogelijk gaan maken;
- dit doen om de gemeentelijke en provinciale ambities voor de energietransitie te realiseren en de afspraken uit het klimaatakkoord na te komen;
- dat het opwekken van duurzame energie het hoofddoel is;
- dat er daarnaast ook aandacht is voor behoud en ontwikkeling van andere belangen in de polder;
- daarom de mogelijkheden en kansen voor het koppelen van functies en waarden als wonen, gezondheid, landbouw, natuur, water, cultuurhistorie en recreatie onderzoeken;
- hierover afspraken maken en die vastleggen in een gezamenlijke bestuursovereenkomst.

Kernboodschap

Datum

25 mei 2021

Documentnummer

4862378

1. *Gedeputeerde Staten hebben kennisgenomen van de besluiten die de gemeenteraden van 's-Hertogenbosch (6 oktober 2020) en Oss (28 januari 2021) hebben genomen en daarmee besloten hebben om daadwerkelijk over te gaan tot het realiseren van grootschalige windparken en zonnevelden in De Duurzame Polder.*
  - 1.1. De provincie onderschrijft het belang van de Duurzame Polder voor de realisering van de provinciale ambities voor de energietransitie, zoals vastgelegd in de [Energieagenda 2019-2030](#).
2. *De beide gemeenteraden hebben recente maatschappelijke geluiden betrokken bij hun besluitvorming over de voortzetting van het project Duurzame Polder en hebben op basis daarvan aanvullende randvoorwaarden gesteld aan de ontwikkeling van de Duurzame Polder. Deze randvoorwaarden beperken de mogelijkheden voor de eerder beoogde integrale gebiedsaanpak.*
  - 2.1. Zowel de gemeenteraad van 's-Hertogenbosch als de gemeenteraad van Oss hebben bovenwettelijke voorwaarden gesteld aan de minimale afstand die voor windturbines aangehouden moet worden in relatie tot woonkernen. Dit is voor de gemeente 's-Hertogenbosch 1.000 meter en voor de gemeente Oss, onder voorwaarden, 2.000 meter.
  - 2.2. De gemeenteraad van Oss heeft daarnaast besloten dat in het gebied Duurzame Polder geen medewerking wordt verleend aan de realisatie van zonneparken.
  - 2.3. Tevens hebben de gemeenteraden kaders en randvoorwaarden gesteld over de realisering op eigen grondgebied, de doorkijk naar 2050, de hoeveelheid op te wekken energie en een herijking daarvan.
  - 2.4. Gemeente Oss heeft bovendien in februari 2021 het plan gelanceerd voor een nieuwe woonwijk in de polder (Oss-West). Hierdoor zal het zoekgebied voor wind aan de oostzijde mogelijk verder worden verkleind.
  - 2.5. De uitgangspunten voor de realisatie van duurzame energieprojecten in dit gebied, zijn per gemeente verschillend.
3. *Gedeputeerde Staten hebben op basis van de door de beide gemeenteraden genomen besluiten, de aanpak voor de Duurzame Polder opnieuw bekeken.*
  - 3.1. Eerder (GS-besluiten van [24 maart](#) en [7 juli 2020](#)) is afgesproken dat provincie en gemeenten samen een integraal gebiedsgericht plan (omgevingsprogramma) gaan maken, waarbij er afspraken zouden worden gemaakt over de onderlinge rolverdeling.
  - 3.2. Als GS een gezamenlijk programma (binnen de kaders van de raadsbesluiten) zouden maken en vaststellen, dan bekrachtigen GS daarmee de randvoorwaarden zoals die door de beide gemeenteraden zijn vastgesteld.

- 3.3. Het vaststellen van een gemeenschappelijk plan door GS binnen deze randvoorwaarden zou een precedent kunnen scheppen voor andere windprojecten in Brabant die in het kader van de RES worden uitgevoerd. Hierdoor kunnen ook andere gemeenteraden zich beroepen op grotere afstanden tussen een windpark en woonbebouwing dan vanuit milieuwetgeving (een maximale geluidsbelasting op de gevel van een woning) minimaal vereist is;
- 3.4. Het op voorhand inperken van de beschikbare gebieden waarin nu, binnen de wettelijke mogelijkheden, windturbines kunnen worden geplaatst in de provincie (zoals nu is gebeurd door de besluiten van beide gemeenteraden), kan mogelijk negatieve consequenties hebben voor het behalen van de RES-doelstellingen en daarmee ook van de provinciale doelstelling van 50% duurzame energie in 2030 en de ambities op de langere termijn.

Datum

25 mei 2021

Documentnummer

4862378

4. *Zoals in juli 2020 was afgesproken met de gemeenten, hebben GS nu de provinciale rol in de planvorming voor de Duurzame Polder bepaald en daarbij de voorkeur uitgesproken om de regie van de planvorming en besluitvorming bij de gemeenten te leggen.*

- 4.1. De mogelijke provinciale rollen zijn in hun essentie beschreven in de [Uitvoeringsagenda Energie 2021 - 2023](#): De uitvoering ligt (cf. de uitgangspunten in de Omgevingsvisie) primair bij gemeenten. De provincie wil gemeenten waar nodig en passend ondersteunen. In beginsel neemt de provincie daarbij de uitvoering niet over, tenzij de wetgever ons daartoe verplicht en/of er bovenlokale belangen en effecten een significante rol spelen.
- 4.2. De gemeenten staan als eerste overheid het dichtste bij de samenleving: inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Gemeenten hebben zodoende de natuurlijke positie en rol om de samenleving te mobiliseren en voor lokaal draagvlak zorg te dragen.
- 4.3. Gezien de door de gemeenteraden vastgestelde maximaal op te wekken hoeveelheid duurzame energie welke ook in de RES Noordost-Brabant worden vastgelegd, vervalt de Rijksbevoegdheid voor de beide windparken.
- 4.3.1. De projecten voor windenergie¹ komen elk afzonderlijk onder de 100 MW.
- 4.3.2. Hierdoor komt de bevoegdheid voor besluitvorming over beide parken bij de provincie te liggen.
- 4.3.3. Overdracht van de bevoegdheden voor besluitvorming over windprojecten tussen de 5 -100 MW vindt in overleg en overeenstemming met en op verzoek van de gemeenten plaats.
- 4.4. GS leggen de ondersteuning, randvoorwaarden en kaders vanuit de provincie bij overdracht van de bevoegdheid samen met de gemeenten

---

¹ Er is sprake van twee initiatieven voor windparken die zich bij het ministerie van EZK hebben gemeld voor de Rijks Coördinatie Regeling (RCR) in het kader van de Elektriciteitswet.

en het ministerie van EZK vast in een bestuursovereenkomst over de vernieuwde samenwerking.

Het gaat daarbij onder meer om rollen en verantwoordelijkheden van partijen, voorwaarden voor het overdragen van de aan GS toekomende bevoegdheid, kaders en tijdspad en monitoring.

4.5. GS gaan er daarbij vanuit dat de gemeenten bij het opstellen van de plannen een zorgvuldige planologische (m.e.r.) - procedure zullen volgen.

4.6. De gemeenten zijn, als zij de bevoegdheid hebben, vrij zich te houden aan extra door de raden vastgestelde kaders en randvoorwaarden. Mocht de provincie onverhoopt haar bevoegdheid terug moeten nemen, dan is de provincie in dat geval niet gehouden aan deze raadsbesluiten.

Datum

25 mei 2021

Documentnummer

4862378

Weide- en akkervogels

1. *De besluiten van de gemeenteraden hebben als consequentie dat met name het provinciaal belang van bescherming en behoud van de weide- en akkervogelpopulatie in het gebied, onder druk komt te staan. Dit gebied is, mede met de financiële investeringen door de provincie, een van de twee hotspots voor weide- en akkervogels in Brabant.*

1.1. Het huidige weidevogelgebied bestaat bij de gratie van vrijwillige beheersovereenkomsten die met agrariërs voor een bepaalde periode zijn overeengekomen. Heroverweging van de locatie van dit weidevogelgebied biedt de mogelijkheid om, in samenhang met opgaven als klimaat, waterhuishouding en landbouw, een meer structurele oplossing te vinden. Dit kan alleen als een nieuw weidevogelgebied buiten het zoekgebied voor windturbines gevonden kan worden.

1.2. SOVON heeft in 2019 onderzoek gedaan naar de effecten van het opwekken van windenergie in de Duurzame Polder op de weide- en akkervogels. Hierbij werd geen rekening gehouden met de nu door de gemeenteraden gestelde kaders. Of het mogelijk is de provinciale belangen voor de weide- en akkervogelpopulatie, binnen het project voldoende te beschermen is een risico.

1.3. Daarom wordt het belang van de bescherming en het behoud van de weide- en akkervogels als randvoorwaarde opgenomen in de bestuursovereenkomst met de gemeenten en het ministerie van EZK.

Communicatie

In de samenwerking tussen de gemeenten en provincie in het project Duurzame Polder verzorgen de gemeenten het omgevingsmanagement. Daarnaast verzorgen provincie en gemeenten gezamenlijk de communicatie vanuit het project. Dit gebeurt via mailingen, social media en de website

www.duurzamepolder.nl.

De gemeenteraden hebben bij hun besluitvorming de standpunten van bewoners en belangengroepen betrokken en hiervoor een proces van informatieavonden en inspraakmogelijkheden georganiseerd.

De provincie is gedurende de gehele periode in overleg geweest met zowel de gemeenten als het ministerie van EZK en hebben gezamenlijk de diverse mogelijkheden voor rol en taakverdeling met consequenties verkend.

Datum

25 mei 2021

Documentnummer

4862378

Vervolg

In overleg met het ministerie van EZK, de gemeenten en de initiatiefnemers voor windparken worden afspraken gemaakt over de overdracht van bevoegdheden in het kader van de Elektriciteitswet.

De provincie, de gemeenten en het ministerie van EZK zullen samen een bestuursovereenkomst opstellen waarbij de afspraken over ondersteuning, randvoorwaarden en kaders worden vastgelegd.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: mevrouw 5.1.2.e (5.1.2.e
5.1.2.e @brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw 5.1.2.e (5.1.2.e
5.1.2.e @brabant.nl.